

Историјат творца фонда БИТЕФ

Модерно позориште имало је свој најплоднији период од шездесетих година XX века. То је период нових форми, доба изласка из барокних и класицистичких дворана на улице, тргове, гараже, барутане, поткровља, подземља, године када је позориште припало младима и њиховом протесту, доба кад се позориште поново вратило у дворане али преобработено. У исто време јављају се бројни позоришни покрети као што су: “тотално позориште”, “позориште суровости”, “позориште призора”, “театар гериле”, “позориште новог театрализма или надреалистичке обнове”, позориште краја другог миленија...Без обзира на период рецесије у економском смислу, позориште осамдесетих било је плодно, обележено трансавангардом или поставангардом.

На прелазу у деведесете наслућивало се “позориште синтезе”. Почетком деведесетих “паратеатар”- театар који се све више служи стилизованим покретом, пантомимом, борилачким и циркуским вештинама, елементима луткарског позоришта, древним ритуалима и музиком, осваја светске сцене. Београдски интернационални театарски фестивал основан је 1967. године на иницијативу београдског авангардног позоришта Атељеа 212 као фестивал нових театарских тенденција. Био је међу првима у свету који је открио традиционалне форме позоришта Истока као што су Катакалл данце тхеатре или Беијинг Опера. Учешће на БИТЕФ - у није било репрезентативно, свака трупа представљала је себе и своје схватање уметности.

Сваке године долазиле су трупе из најразличитијих земаља са свих континената. Године 1972. први пут је на БИТЕФ - у приказано неколико примера корена позоришне уметности: јапански нох и куоген, изворни фламенко и древне ритуалне игре. Године 1973. БИТЕФ је посебан значај дао стваралаштву Мирослава Крлеже. У жељи да прошири своју публику изван круга позоришних стручњака, поред сарадње са телевизијом, БИТЕФ је тражио нове просторе као што су фабричке хале, велика дворана Дома синдиката, раднички универзитети, студентски центар. Године 1973 жири су сачињавали позоришни критичари како из наше тако и из страних земаља. Исте године установљена је награда публике. Наредне 1974. жири су сачињавали глумци и редитељи из Београда. БИТЕФ је сваке године мењао састав жирија. Године 1976. преузео је улогу театра нација који се 1975. отиснуо из Париза где је основан. Исте године одржан је Унесков семинар о формирању младог глумца под руководством Еугениа Барбе. Поред тога овим БИТЕФ - ом отпочело је трагање по свету за филмским документима на тему - позориште. У оквиру фестивала били су ангажовани и студенти. На 14. БИТЕФ -у студенти Архитектонског факултета под менторством Богдана Богдановића приказали су једну фаза студијског програма – симболичну форму града Рабут - долине. Свака награђена трупа могла је узети учешће и на наредном фестивалу. Поред драмских представа, сваке године приказиване су оне сценске уметности које утичу на модерно позориште. У Галерији 212 приређиване су изложбе најновијих тенденција у ликовној уметности а могли су се видети и експериментални филмови.

За време одржавања БИТЕФ - а публика се могла сусрести са ствараоцима и присуствовати разговорима Округлог стола. Када је 1989. умрла Мира Траиловић, један од идејних твораца и оснивача, БИТЕФ је био посвећен успомени на њу. Године 1992. услед санкција међународне заједнице према трећој Југославији, БИТЕФ није био интернационалан. Без разумевања и амбиције целог Београда као и замашних финансијских средстава БИТЕФ не би постао центар једне узнемиравајуће уметности.

Почетком новог миленијума представе БИТЕФ – а обележила је презентација проблема добра и зла. БИТЕФ је сваке године промовисао међукултурне утицаје. Бројни уметници који су гостовали на БИТЕФ- у као непознати или тешко препознатљиви касније су заузели значајно место у историји позоришта XX века. Међу њима су: Jerzy Grotowski, Living Theatre, Alwin Nicolais, Rishard Schechner, Luca Ronconi, Bread and Puppet Theatre, Nuria Espert, Odin Theatret, Eugenio Barba, La Mamma Theatre, Ingmar Bergman, Joserh Chaikin, Pip Simmons, Charles Ludlam, Shujy Tarajama, Merce Cunningham, Peter Stein, Peter Brook, Robert Wilson, Pina Bausch, La Fura dels Baus, Johann Kresnik, Meredith Monk и други.

Многе историјске представе доживеле су своје премијере на БИТЕФ - у као Ронционијев "Orlando Furioso" и "Orestija", "Sluškinje" Victora Garcie i Nurie Spert, "Dionis69" Richarda Schechnera, "Hamlet" Teatra na Taganke Jurija Ljubimova i "Don Žuan" Teatra na Maloj Bronoj Anatolija Efrosa, "Troil i Kresida" Davida Esriga из Букурешта и многе западнонемачке представе Lietzau, Steion, Zadek, Pezmann, Ciulli, Nels-Peter Rudolf.

Као први међународни театарски фестивал награђен је 1999. специјалном наградом од Premio Europa per il teatro.